

Αριθμός Γνωμοδότησεως 72/2003

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄
Συνεδρίαση της 5 - 3 - 2003

Σύνθεση

Προεδρεύων: Κωνσταντίνος Βολτής, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Νομικοί Σύμβουλοι: Δημήτριος Λάκκας, Ηλίας Παπαδόπουλος, Νικόλαος Κατσίμπας,
Χαρίκλεια Παλαιολόγου, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Δημήτριος
Παπαδόπουλος, Βασίλειος Σουλιώτης, Χρήστος Παπαδόπουλος.

Εισηγητής: Αλέξανδρος Ροϊλός, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμ. Ερωτημ.: ΑΠΚΥ/ΦΚ/ΠΤ5/ΑΛ/οικ 80227/9-12-2002 ΦΥΛΕ Αυτακινητόδρομος
ΠΑΘΕ της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του
Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται, αν μετά την έγκριση της μερικής υποκαταστάσεως
αναδόχου στην κατασκευή ενός δημόσιου έργου, διενεργούνται νομίμως οι πληρωμές
στον υποκατάστατο ανάδοχο στην περίπτωση που ο υποκαθιστώμενος ανάδοχος είχε
εκχωρήσει τις απαιτήσεις του από την κατασκευή του έργου σε τρίτο.

Επί του ερωτήματος αυτού το Α΄ Τμήμα του Ν.Σ.Κράτους γνωμοδότησε ομοφώνως,
ως ακολούθως:

I. Από την ερωτώσα υπηρεσία δίδεται το εξής πραγματικό:

Με την 99/13-1-1995 απόφαση της ΔΣΕ/τ. 8ης ΠΥΔΕ/ΓΓΔΕ του ΥΠΕΧΩΔΕ
ανατέθηκε το έργο: «Κατασκευή τμήματος Κ4-Κ5 από χ.θ. 7+284 έως χ.θ. 10+284 της
Ευρείας Παράκαμψης Πατρών» στην εργοληπτική επιχείρηση «ΘΟΛΟΣ ».

Ακολούθως με την ΦΚ/ΠΤ4/ΧΡ2/26299/4-8-2000 απόφαση ΥΠΕΧΩΔΕ, εγκρίθηκε η μερική υποκατάσταση της ανωτέρω εργοληπτικής επιχείρησης από την Ε.Ε. «ΑΕΓΕΚ ΑΤΕ», κατ'εξαιρέση και με απαλλαγή της υποκαθιστώμενης από την ευθύνη της προς τον κύριο του έργου, για την εκτέλεση των εργασιών που αφορούν στην κατασκευή του υπόλοιπου τμήματος του εν λόγω έργου.

Η εργοληπτική επιχείρηση, πριν τη μερική υποκατάστασή της, είχε εκχωρήσει το εργολαβικό αντάλλαγμα του εκτελούμενου έργου, λόγω δανείου της, στην Τράπεζα «ΕΓΝΑΤΙΑ».

Η Δ/νουσα το έργο Υπηρεσία (ΤΚΕ Πάτρας της ΕΥΔΕ/ΠΑΘΕ) μετά τη γενομένη μερική υποκατάσταση και σύμφωνα με την εγκριτική αυτής απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ εξοφλούσε τους Λογαριασμούς που συνέτασσε η υποκατάστατος εταιρεία.

Η εργοληπτική επιχείρηση «ΘΟΛΟΣ» στις 4-11-2002 κατέθεσε στην Δ/νουσα Υπηρεσία την με αριθμ. πρωτ. 36 επιστολή με την οποία της ζητούσε, μεταξύ των άλλων, να αναστείλει οποιαδήποτε πληρωμή προς την υποκατάστατο εταιρεία, να συντάξει πιστωτικό Λογαριασμό με την υποκατάστατο εταιρεία στο ύψος των οφειλών της προς την Τράπεζα «ΕΓΝΑΤΙΑ» και να υποχρεώσει αυτή στην πληρωμή του σχετικού ποσού προς την Τράπεζα.

Ειδικότερα, με την επιστολή αυτή η εταιρεία «ΘΟΛΟΣ» ισχυρίζεται ότι στο από 28-7-2000 «μνημόνιο» υποκατάστασης, που υπογράφηκε μεταξύ αυτής και της «ΑΕΓΕΚ» αναφέρεται η εκχώρηση του εργολαβικού ανταλλάγματος, λόγω δανείου της, και ότι το υπόλοιπο οφειλόμενο ποσό αυτής προς την τράπεζα ανέρχεται κατά την περίοδο της υποκατάστασης σε 300 εκ δρχ.

Επιπροσθέτως δε ότι η Δ/νουσα Υπηρεσία έλαβε γνώση της εκχώρησης του εργολαβικού ανταλλάγματος προς την Τράπεζα.

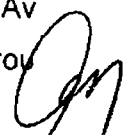
Η Δ/νουσα Υπηρεσία αναφέρει ότι αγνοεί την ύπαρξη του ανωτέρω «μνημονίου» υποκατάστασης μεταξύ των εργοληπτικών επιχειρήσεων.

Η Τράπεζα «ΕΓΝΑΤΙΑ» προκειμένου να εισπράξει την απαίτησή της, κατέθεσε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Πατρών αίτηση αναστολής και προσφυγή. Επί της αιτήσεως εξεδόθη η 3/2001 απόφαση, με την οποία απορρίφθηκε. Επί της προσφυγής εξεδόθη η 657/2002 απόφαση με την οποία αυτή παραπέμφθηκε να δικαστεί ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

II. Κρίσιμες, για το ερώτημα που έχει τεθεί, είναι ιδίως οι διατάξεις:

A. Του άρθρου 5 (παρ. 6, 12) του Ν. 1418/1984, που ορίζουν ότι:

Παράγραφος 6: «Η υποκατάσταση τρίτου στην κατασκευή μέρους ή όλου του έργου (εκχώρηση του έργου) απαγορεύεται χωρίς έγκριση του φορέα κατασκευής του έργου. Αν διαπιστωθεί... Κατ'εξαιρέση μπορεί να εγκριθεί η υποκατάσταση με απαλλαγή του

αναδόχου από την ευθύνη του προς τον κύριο του έργου, αν αυτό επιβάλλεται από το συμφέρον του έργου και ο ανάδοχος βρίσκεται σε προφανή αδυναμία να περατώσει το έργο. Με Π.Δ/γμα καθορίζονται τα προσόντα του υποκατάστατου, οι συνέπειες για τον ανάδοχο, η διαδικασία έγκρισης της υποκατάστασης, τα θέματα... και κάθε σχετική λεπτομέρεια.».

Παράγραφος 12: «Για την πληρωμή... Για την κατάσχεση και εκχώρηση του εργολαβικού ανταλλάγματος εφαρμόζονται οι ισχύουσες διατάξεις. Κατ'εξαιρέση...».

Β. Του άρθρου 51 του Π.Δ/τος 609/1985 που ορίζει ότι:

«1. Η υποκατάσταση άλλης εργοληπτικής επιχείρησης στην κατασκευή του έργου σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 5 του Ν. 1418/1984 προτείνεται από την Διευθύνουσα υπηρεσία και εγκρίνεται από την Προϊσταμένη Αρχή. Για να ...

2. Για να εγκριθεί η υποκατάσταση με απαλλαγή από την ευθύνη του αρχικού αναδόχου, σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 5 του Ν. 1418/1984 στην αίτηση του αναδόχου προσδιορίζεται το τμήμα της εργολαβίας για το οποίο ζητείται η υποκατάσταση με απαλλαγή από την ευθύνη και η πιστοποίηση μετά την οποία όλες οι πληρωμές θα διενεργούνται απευθείας στο νέο ανάδοχο. Μαζί με την αίτηση υποβάλλεται και δήλωση του νέου αναδόχου ότι αποδέχεται το περιεχόμενο της αίτησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού και του νόμου. Με την απόφαση έγκρισης της υποκατάστασης με απαλλαγή καθορίζεται το τμήμα της εργολαβίας για το οποίο ισχύει η υποκατάσταση, αν η υποκατάσταση δεν γίνεται για το σύνολο του έργου, η πιστοποίηση μετά την οποία οι πληρωμές θα διενεργούνται στο νέο ανάδοχο, οι εγγυήσεις του νέου αναδόχου και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής ο υποκατάστατος του αναδόχου επέχει στο εξής θέση αναδόχου και αναλαμβάνει όλες τις ευθύνες για το σύνολο του έργου ή για τα τμήματα του έργου που προσδιορίζονται με την απόφαση έγκρισης της υποκατάστασης με απαλλαγή της ευθύνης του αρχικού αναδόχου. Επίσης αναλαμβάνει και τις υποχρεώσεις του αρχικού αναδόχου προς το προσωπικό που εργάστηκε στο έργο, ... Οι εγγυήσεις ... 3...»

Γ. Του άρθρου 4 (παρ. 2) του Ν. 4694/1930, που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εφαρμογή του ΚΠολΔ με το άρθρο 52 (παρ.11) του ΕισΝΚΠολΔ, που ορίζει ότι:

«Κατ'εξαιρέση επιτρέπεται η εκχώρηση ... Επίσης επιτρέπεται η υπό των εργολάβων εκχώρηση των οφειλομένων σε ανεγνωρισμένες Τράπεζες ... Επιτρέπεται επίσης η εκχώρηση σε αναγνωρισμένες Τράπεζες ... από εργολάβους και μελλοντικών απαιτήσεων, που θα προκύψουν από την ανάληψη - εκτέλεση έργων».

III. Εκ των ανωτέρω προκύπτουν τα ακόλουθα:

Σ.Α.Τ.Ε.

Μετά την αναγγελία της εκχώρησης απαιτήσεως στον οφειλέτη αποκόπτεται κάθε δεσμός του τελευταίου με τον εκχωρητή και η απαίτηση αποκτάται από τον εκδοχέα. Ιδιαίτερα για το Δημόσιο απαιτείται να τηρηθεί η διαδικασία του άρθρου 95 (παρ. 4) του Ν. 2362/1995.

Ανεξαρτήτως τούτων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 (παρ. 6) του Ν. 1418/1984 και του άρθρου 51 του Π.Δ/τος 609/1985 για να εγκριθεί η υποκατάσταση εργοληπτικής επιχείρησης στην κατασκευή του έργου με απαλλαγή από την ευθύνη έναντι του φορέα του έργου απαιτείται αίτησή της στην οποία θα προσδιορίζεται το τμήμα της εργολαβίας για το οποίο ζητείται η υποκατάσταση και η πιστοποίηση μετά την οποία όλες οι πληρωμές θα διενεργούνται απευθείας στο νέο ανάδοχο (υποκατάστατο).

Κατόπιν τούτου εκδίδεται εγκριτική της υποκαταστάσεως απόφαση με την οποία καθορίζεται το τμήμα της εργολαβίας για το οποίο ισχύει η υποκατάσταση και η πιστοποίηση μετά την οποία οι πληρωμές θα διενεργούνται στο νέο ανάδοχο.

Στην προκείμενη περίπτωση εκδόθηκε η υπ' αριθμ. ΦΚ/ΠΤ4/ΧΡ2/26299/4-8-2000 απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ με την οποία εγκρίθηκε η μερική υποκατάσταση της εταιρείας «ΘΟΛΟΣ» από την εργοληπτική επιχείρηση «ΑΕΓΕΚ», κατ' εξαίρεση και με απαλλαγή της υποκαθιστώμενης από την ευθύνη της προς τον κύριο του έργου. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή η υποκατάσταση που έγινε για την εκτέλεση των εργασιών του υπόλοιπου τμήματος του ανωτέρω έργου θα άρχιζε μετά τον 29^ο Λογαριασμό. Μετά τον λογαριασμό αυτό όλες οι επόμενες πληρωμές του έργου, θα διενεργούντο απευθείας στο νέο ανάδοχο του έργου. Κατά συνέπεια η οποιαδήποτε συμφωνία (μνημόνιο) μεταξύ των αναφερομένων εργοληπτικών επιχειρήσεων δεν επηρεάζει την προβλεπόμενη στο νόμο διαδικασία της υποκαταστάσεως.

Με βάση λοιπόν τα προεκτεθέντα, οι πληρωμές που έγιναν μετά τον 29ο Λογαριασμό στο νέο ανάδοχο από το φορέα του έργου είναι σύννομες.

IV. Επομένως, κατά την ομόφωνη γνώμη του Α' Τμήματος του Ν.Σ.Κ., στο τεθέν ως άνω ερώτημα προσήκει θετική απάντηση

Θ Ε Ω Ρ Η Θ Η Κ Ε

Αθήνα, 17.3.2003

Ο Προεδρεύων

ΑΝΤΙΝΟΣ ΒΟΛΤΗΣ

Πρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΡΟΥΛΟΣ